

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 330/2010 НА КОМИСИЯТА**от 20 април 2010 година****за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики****(текст от значение за ЕИП)**

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент № 19/65/ЕИО на Съвета от 2 март 1965 г. за прилагането на член 85, параграф 3 от Договора по отношение на определени категории споразумения и съгласувани практики ⁽¹⁾, и по-специално член 1 от него,

след като публикува проект на настоящия регламент,

след като се консултира с Консултативния комитет по ограничителни практики и господстващо положение,

като има предвид, че:

- (1) С Регламент № 19/65/ЕИО на Комисията се дава право да прилага член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз ⁽²⁾ по силата на регламент към определени категории вертикални споразумения и съответните съгласувани практики, попадащи под действието на член 101, параграф 1 от Договора.
- (2) Регламент (ЕО) № 2790/1999 на Комисията от 22 декември 1999 г. за прилагането на член 81, параграф 3 от Договора относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики ⁽³⁾ определя категория вертикални споразумения, за които Комисията смята, че по принцип отговарят на условията, посочени в член 101, параграф 3 от Договора. Предвид общия положителен опит от прилагането на този регламент, чието действие изтича на 31 май 2010 г., и като се вземе предвид допълнителният придобит опит след приемането му, е целесъобразно да се приеме нов регламент за групово освобождаване.
- (3) Тази категория, за която може да се смята, че по принцип отговаря на условията по член 101, параграф 3, включва вертикални споразумения за покупко-продажба на стоки или услуги, когато тези споразумения са сключени между неконкурентни предприятия, между определени конкуренти или от определени асоциации на търговци на дребно. Тя включва също така и вертикални споразумения,

съдържащи спомагателни разпоредби за определянето или използването на правата на интелектуална собственост. Терминът „вертикални споразумения“ следва да включва съответните съгласувани практики.

- (4) За целите на прилагането чрез регламент на разпоредбите на член 101, параграф 3 от Договора, не е необходимо да се определят тези вертикални споразумения, които могат да попаднат в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора. При индивидуалната оценка на споразуменията съгласно член 101, параграф 1 от Договора следва да се вземат предвид няколко фактора, и по-специално пазарната структура по отношение на търсенето и предлагането.
- (5) Предимствата на груповото освобождаване, въведено с настоящия регламент, следва да се ограничат до вертикалните споразумения, за които може да се допусне с достатъчна степен на сигурност, че отговарят на условията по член 101, параграф 3 от Договора.
- (6) Определени видове вертикални споразумения могат да доведат до увеличаване на икономическата ефективност в рамките на дадена производствена верига или на дистрибуторска мрежа чрез улесняването на по-добрата координация между участващите предприятия. По-специално те могат да доведат до намаляване на разходите на страните по трансакциите и дистрибуцията и до оптимизиране на техните продажби и инвестиции.
- (7) Възможността такива повишаващи ефективността въздействия да надделеят над всякакви антиконкурентни последици, дължащи се на ограниченията, които се съдържат във вертикалните споразумения, зависи от степента на пазарната сила на страните по споразумението и следователно от степента, до която тези предприятия са изправени пред конкуренция с други доставчици на стоки или услуги, считани от техните клиенти за равностойни или взаимозаменяеми поради характеристиките на продуктите, техните цени и предназначението им.
- (8) Може да се приеме, че когато пазарният дял, държан от всяко предприятие, което е страна по споразумението, на съответния пазар не надвишава 30 %, вертикалните споразумения, които не съдържат определени видове тежки ограничения на конкуренцията, като цяло водят до подобрение в производството или дистрибуцията и осигуряват на потребителите справедлив дял от произтичащите преимущества.
- (9) Над прага от 30 % пазарен дял, не може да се предположи, че вертикалните споразумения, попадащи в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора, обикновено пораждаат обективни преимущества от такъв характер и размер, че да компенсират пречките, които поставят пред конкуренцията. Същевременно не се предполага, че тези вертикални споразумения влизат в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора или че не отговарят на условията на член 101, параграф 3 от Договора.
- (10) С настоящия регламент не следва да бъдат освободени вертикалните споразумения, съдържащи ограничения, които е възможно да ограничат конкуренцията и да навредят на потребителите или които не са необходими за постигането на резултатите за увеличаване на ефективността. По-специално вертикални споразумения, съдържащи определени видове тежки ограничения на конкуренцията, каквито са минималните цени и фиксираните цени за препродажба, както и определени видове териториална защита, следва да бъдат изключени от ползите от груповото освобождаване, установено с настоящия регламент, независимо от пазарния дял на съответните предприятия.

- (11) С цел да се осигури достъп до съответния пазар или да се предотврати съглашателство, следва да се въведат определени условия за груповото освобождаване. За тази цел освобождаването на задължения за въздържане от конкуренция следва да бъде ограничено до задължения, които не надвишават определена продължителност. По същите причини всяко пряко или косвено задължение, принуждаващо членовете на селективна дистрибуторска система да не продават търговските марки на определени конкурентни доставчици, следва да бъде изключено от ползите по настоящия регламент.
- (12) Ограниченията относно пазарния дял, неосвобождаването на определени вертикални споразумения и условията, предвидени в настоящия регламент, обикновено гарантират, че споразуменията, за които се прилага груповото освобождаване, не позволяват на участващите предприятия да отстранят конкуренцията по отношение на съществена част от въпросните продукти.
- (13) Съгласно член 29, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора ⁽⁴⁾, Комисията може да оттегли възможността настоящият регламент да се прилага, ако констатира в конкретен случай, че споразумение, за което се прилага освобождаването, предвидено в настоящия регламент, има въпреки това последици, несъвместими с член 101, параграф 3 от Договора.
- (14) Компетентният орган на държава-членка може да оттегли възможността настоящият регламент да се прилага в съответствие с член 29, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1/2003 по отношение на територията ѝ или на част от нея, ако в конкретен случай споразумение, за което се прилага освобождаването, предвидено в настоящия регламент, има въпреки това последици, несъвместими с член 101, параграф 3 от Договора, на територията на тази държава-членка или на част от нея, ако тази територия притежава всички характеристики на отделен географски пазар.
- (15) При определянето дали да се оттегли възможността настоящият регламент да се прилага в съответствие с член 29 от Регламент (ЕО) № 1/2003, от съществено значение са антиконкурентните ефекти, които могат да произтекат от съществуването на паралелни мрежи от вертикални споразумения, имащи подобни ефекти, които значително ограничават достъпа до съответния пазар и конкуренцията в него. Такива кумулативни резултати могат да произтекат например в случая на селективна дистрибуция или задължения за въздържане от конкуренция.
- (16) За да се засили наблюдението на паралелни системи от вертикални споразумения, които имат сходни антиконкурентни ефекти и които обхващат повече от 50 % от даден пазар, Комисията може да обяви чрез регламент настоящия регламент за неприложим към вертикални споразумения, съдържащи специфични ограничения, отнасящи се до съответния пазар, като възстанови пълното прилагане на член 101 към такива споразумения,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Дефиниции

1. За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:
 - а) „вертикално споразумение“ означава споразумение или съгласувана практика, сключени между две или повече предприятия, всяко от които функционира за целите на споразумението или съгласуваната практика на различно ниво в производствената верига и дистрибуторската мрежа, и се отнася до условията, при които страните могат да закупуват, продават или препродават определени стоки и услуги;
 - б) „вертикално ограничение“ означава ограничение на конкуренцията при вертикално споразумение, попадащо в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора;
 - в) „конкурентно предприятие“ означава действителен или потенциален конкурент; „действителен конкурент“ означава предприятие, което извършва дейност на същия съответен пазар; „потенциален конкурент“ означава предприятие, което при отсъствие на вертикално споразумение и в случай на малко, но постоянно увеличение на относителните цени, е вероятно да предприеме в рамките на кратко време необходимите допълнителни инвестиции или други необходими разходи, за да навлезе на съответния пазар, и това е съвсем реална, а не просто теоретична възможност;
 - г) „задължение за въздържане от конкуренция“ означава всяко пряко или косвено задължение, налагащо на купувача да не произвежда, купува, продава или препродава стоки или услуги, които се конкурират с договорните стоки или услуги, или всяко пряко или косвено задължение на купувача да купува от доставчика или от друго предприятие, посочено от доставчика, повече от 80 % от общите покупки на купувача на договорните стоки или услуги и техните заместители на съответния пазар, изчислени въз основа на стойността на неговите покупки през предходната календарна година или на обема на тези покупки в случаите, в които това е стандартна практика в сектора;
 - д) „селективна дистрибуторска система“ означава дистрибуторска система, в която доставчикът предприема продажба на договорните стоки или услуги, било пряко или косвено, само на дистрибутори, избрани въз основа на определени критерии, и в която тези дистрибутори не могат да продават такива стоки или услуги на неоторизирани дистрибутори на територията, на която доставчикът е решил да прилага тази система;
 - е) „права на интелектуална собственост“ включва права на индустриална собственост, ноу-хау, авторско право и сродните му права;
 - ж) „ноу-хау“ означава пакет от непатентована практическа информация, произтичаща от опита и проверена от доставчика, която е секретна, съществена и определена: в този контекст „секретна“ означава, че ноу-хауто не е широко известно или леснодостъпно; „значима“ означава, че ноу-хауто е от значение за купувача и му е полезно за използването, продажбата или препродажбата на договорните стоки или услуги; „определена“ означава, че ноу-хауто е описано достатъчно изчерпателно, за да може да се провери отговаря ли информацията на изискването да бъде секретна и съществена;

- з) „купувач“ включва предприятие, което при споразумение, попадащо в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора, продава стоки или услуги от името на друго предприятие;
- и) „клиент на купувача“ означава предприятие, което не е страна по споразумението, и което купува договорните стоки или услуги от купувач, който е страна по споразумението.

2. За целите на настоящия регламент термините „предприятие“, „доставчик“ и „купувач“ включват съответните им свързани предприятия.

„Свързани предприятия“ означава:

- а) предприятия, в които страна по споразумението пряко или косвено:
 - i) има правомощия да упражнява повече от половината от правата на глас, или
 - ii) притежава правомощия да назначи повече от половината от членовете на надзорния съвет, управителния съвет или другите органи, които законно представляват предприятието, или
 - iii) притежава правото да управлява дейността на предприятието;
- б) предприятия, които пряко или косвено притежават изброените в буква а) права или правомощия в предприятие, страна по споразумението;
- в) предприятия, в които предприятие по буква б) притежава пряко или косвено изброените в буква а) права или правомощия;
- г) предприятия, в които страна по споразумението заедно с едно или повече от предприятията, изброени в букви а), б) или в), или в което две или повече от тези предприятия съвместно притежават изброените в буква а) права или правомощия;
- д) предприятия, в които правата или правомощията, изброени в буква а), се притежават съвместно от:
 - i) страни по споразумението или съответно свързани с тях предприятия, посочени в букви а)—г), или
 - ii) една или повече страни по споразумението или едно или повече свързани с тях предприятия, посочени в букви а)—г), и една или повече трети страни.

Член 2

Освобождаване

1. В съответствие с член 101, параграф 3 от Договора и съгласно разпоредбите на настоящия регламент се постановява, че член 101, параграф 1 от Договора няма да се прилага към вертикалните споразумения.

Това освобождаване се прилага доколкото такива споразумения съдържат вертикални ограничения.

2. Освобождаването, предвидено в параграф 1, се прилага към вертикални споразумения, сключени между сдружение на предприятия и неговите членове или между такова сдружение и неговите доставчици само ако всички негови членове са търговци на дребно на стоки и ако никой индивидуален член на сдружението, заедно със свързаните му предприятия, няма годишен оборот, надвишаващ 50 млн. EUR. Вертикални споразумения, сключени от такива сдружения, са обхванати от настоящия регламент, без да се засяга прилагането на член 101 от Договора към хоризонтални споразумения, сключени между членовете на сдружението, или към решения, приети от сдружението.
3. Освобождаването, предвидено в параграф 1, се прилага към вертикални споразумения, съдържащи разпоредби, които се отнасят до определянето на правата на интелектуална собственост на купувача или до ползването на правата на интелектуална собственост от купувача, при условие че тези разпоредби не съставляват основния предмет на такива споразумения и са пряко свързани с използването, продажбата или препродажбата на стоки или услуги от страна на купувача или на неговите клиенти. Освобождаването се прилага, при условие че във връзка с договорните стоки или услуги тези разпоредби не съдържат ограничения за конкуренцията, имащи същия предмет както вертикалните ограничения, които не се ползват от правото на освобождаване по настоящия регламент.
4. Освобождаването, предвидено в параграф 1, не се прилага към вертикални споразумения, сключени между конкурентни предприятия. Въпреки това, то се прилага, когато конкурентни предприятия сключват нерещипрочни вертикални споразумения, и:
 - а) доставчикът е производител и дистрибутор на стоки, а купувачът е дистрибутор и не е конкурентно предприятие на равнище производство; или
 - б) доставчикът предоставя услуги на няколко равнища на търговията, а купувачът предоставя стоките или услугите си на равнище търговия на дребно и не е конкурентно предприятие на равнището на търговията, на което той закупува договорните услуги.
5. Настоящият регламент не се прилага към вертикални споразумения, чийто предмет попада в приложното поле на някой друг регламент за групово освобождаване, освен ако това не е предвидено в другия регламент.

Член 3

Праг на пазарния дял

1. Освобождаването, предвидено в член 2, се прилага, при условие че пазарният дял, притежаван от доставчика, не надвишава 30 % от съответния пазар, на който той продава договорните стоки или услуги, а пазарният дял, притежаван от купувача, не надвишава 30 % от съответния пазар, на който купува договорните стоки или услуги.
2. За целите на параграф 1, ако при споразумение с няколко страни предприятие купува договорните стоки или услуги от едно предприятие, което е страна по споразумението, и продава договорните стоки или услуги на друго предприятие, което е страна по споразумението, пазарният дял на първото предприятие трябва да спазва прага на пазарния дял, предвиден в посочения параграф, както като купувач, така и като доставчик, за да може да се приложи освобождаването, предвидено в член 2.

*Член 4***Ограничения, които премахват ползите от груповото освобождаване (твърди ограничения)**

Освобождаването, предвидено в член 2, не се прилага за вертикални споразумения, които имат за предмет, пряко или косвено, независимо или в комбинация с други фактори, които страните могат да контролират:

- а) ограничаването на възможността на купувача да определи своята продажна цена, без да се засяга възможността за доставчика да наложи максимална продажна цена или да препоръча продажна цена, при условие че цените не се свеждат до твърдо определена или минимална продажна цена в резултат на натиск, упражнен от една от страните, или на стимулиращи мерки, предложени от нея;
- б) ограничаването на територията, на която купувач, който е страна по споразумението, може да продава договорните стоки или услуги, или ограничаването на клиентите, на които този купувач може да продава договорните стоки или услуги, без да се засяга ограничаването на мястото му на установяване, с изключение на:
 - i) ограничаването на активните продажби към изключителната територия или изключителните клиенти, запазени за доставчика или предоставени от доставчика на друг купувач, когато едно такова ограничаване не ограничава продажбите от страна на клиентите на купувача,
 - ii) ограничаването на продажбите на крайните потребители от купувач, който извършва дейност на пазара като търговец на едро,
 - iii) ограничаването на продажбите на неоторизирани дистрибутори от страна на членовете на селективна дистрибуторска система на територията, на която доставчикът е решил да прилага тази система, както и
 - iv) ограничаването на възможността на купувача да продава компоненти, доставени с цел инкорпориране, на клиенти, които биха ги използвали за производство на същия вид стоки като тези, произведени от доставчика;
- в) ограничаването на активните продажби или на пасивните продажби за крайните потребители от страна на членовете на селективна дистрибуторска система, които действат на пазара като търговци на дребно, без да се засяга възможността да се забрани на член на системата да упражнява своята дейност от неразрешено място на установяване;
- г) ограничаването на насрещните доставки между дистрибутори в рамките на селективна дистрибуторска система, включително между дистрибутори, извършващи дейност на различно търговско равнище — търговия на едро или на дребно;
- д) ограничаването, договорено между доставчик на компоненти и купувач, който ги използва в производството си, на възможността за доставчика да продава тези компоненти като резервни части на крайни потребители или на лица, които извършват ремонт, или на други доставчици на услуги, които не са били посочени от купувача за ремонта или поддръжката на неговите стоки.

Член 5

Изключени ограничения

1. Освобождаването, предвидено в член 2, не се прилага към никое от следващите задължения, съдържащи се във вертикалните споразумения:
 - а) всяко пряко или косвено задължение за въздържане от конкуренция, продължителността на което е неопределена или надхвърля пет години;
 - б) всяко пряко или косвено задължение, налагащо на купувача след прекратяване на споразумението, да не произвежда, продава или препродава стоки или услуги;
 - в) всяко пряко или косвено задължение, налагащо на членовете на селективна дистрибуторска система да не продават търговските марки на отделни конкурентни доставчици.

За целите на буква а) от първа алинея, задължение за въздържане от конкуренция, което може мълчаливо да бъде подновено след петгодишен период, се счита за сключено за неопределен срок.

2. Чрез дерогация от параграф 1, буква а) срокът от пет години не се прилага, когато договорните стоки или услуги се продават от купувача на производствени обекти или терени, собственост на доставчика, или наети от доставчика от трети страни, които не са свързани с купувача, при условие че продължителността на задължението за въздържане от конкуренция не надвишава периода, през който производствените обекти и терени се заемат от купувача.

3. Чрез дерогация от параграф 1, буква б) освобождаването, предвидено в член 2, се прилага към всяко пряко или косвено задължение, налагащо на купувача след прекратяване на споразумението, да не произвежда, продава или препродава стоки или услуги, когато са изпълнени следните условия:

- а) задължението се отнася до стоки или услуги, които се конкурират с договорните стоки или услуги;
- б) задължението е ограничено до производствени обекти и терени, на които купувачът е действал по време на договорния период;
- в) задължението е необходимо за защитата на ноу-хауто, прехвърлено от доставчика на купувача;
- г) продължителността на задължението е ограничена до срок от една година след прекратяване на споразумението.

Параграф 1, буква б) не засяга възможността за налагане на ограничение, което е неограничено във времето, върху използването и разкриването на ноу-хауто, което не е станало публично достояние.

Член 6

Неприлагане на настоящия регламент

Съгласно член 1а от Регламент № 19/65/ЕИО на Съвета Комисията може чрез регламент да обяви, че когато паралелни мрежи от сходни вертикални ограничения обхващат повече от 50 % от съответния пазар, настоящият регламент не се прилага по отношение на вертикални споразумения, които съдържат специфични ограничения, свързани с този пазар.

Член 7

Определяне на праг на пазарния дял

За определянето на праговете на пазарния дял, предвидени в член 3, се прилагат следните правила:

- а) пазарният дял на доставчика се изчислява въз основа на данните за реализираните продажби, а пазарният дял на купувача се изчислява въз основа на данните за реализираните покупки. Когато няма налични данни за реализираните покупки или продажби, за да се определи пазарният дял на съответното предприятие, могат да се използват разчети, основани на друга надеждна пазарна информация, включително обемът на реализираните покупки и продажби;
- б) пазарните дялове се изчисляват въз основа на данни за предходната календарна година;
- в) пазарният дял на доставчика включва всички стоки или услуги, предлагани на вертикално интегрирани дистрибутори с цел продажба;
- г) ако пазарният дял първоначално е не повече от 30 %, но впоследствие нарасне над това ниво, без да надвишава 35 %, освобождаването, предвидено в член 2, продължава да се прилага за период от две последователни календарни години след годината, в която прагът от 30 % на пазарния дял е бил надвишен за пръв път;
- д) ако пазарният дял първоначално е не повече от 30 %, но впоследствие нарасне над 35 %, освобождаването, предвидено в член 2, продължава да се прилага за една календарна година след годината, в която прагът от 35 % на пазарния дял е бил надвишен за пръв път;
- е) ползите от букви г) и д) не могат да бъдат комбинирани, така че да надвишават период от две календарни години;
- ж) пазарният дял, който се държи от предприятията, посочени в член 1, параграф 2, алинея 2, буква д), се разделя по равно за всяко предприятие, което притежава правата или правомощията, изброени в член 1, параграф 2, втора алинея, буква а).

Член 8

Определяне на прага на оборота

1. С цел да се изчисли общият годишен оборот по смисъла на член 2, параграф 2, се събират оборотът, направен през предходната финансова година от съответната страна по вертикалното споразумение, и оборотът, направен от нейните свързани предприятия по отношение на всички стоки и услуги с изключение на данъците и другите финансови задължения. За тази цел не трябва да се отчитат сделките между страната по вертикалното споразумение и нейни свързани предприятия или между нейните свързани предприятия.

2. Освобождаването, предвидено в член 2, остава приложимо, когато за всеки период от две последователни финансови години прагът на общия годишен оборот е надвишен с не повече от 10 %.

Член 9

Преходен период

Забраната, предвидена в член 101, параграф 1 от Договора, не се прилага през периода от 1 юни 2010 г. до 31 май 2011 г. по отношение на вече влезлите в сила споразумения към 31 май 2010 г., които не отговарят на изискванията за предвиденото в настоящия регламент освобождаване, но които към 31 май 2010 г. са отговаряли на условията за предвиденото в Регламент (ЕО) № 2790/1999 освобождаване.

Член 10

Срок на валидност

Настоящият регламент влиза в сила на 1 юни 2010 година.

Той се прилага до 31 май 2022 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 20 април 2010 година.

За Комисията

Председател

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ОВ 36, 6.3.1965 г., стр. 533.

⁽²⁾ Считано от 1 декември 2009 г., член 81 от Договора за ЕО стана член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Двете разпоредби са, по същество, идентични. За целите на настоящия регламент позоваванията на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз следва да бъдат разбирани като позовавания съответно на член 81 от Договора за ЕО, когато е необходимо.

⁽³⁾ ОВ L 336, 29.12.1999 г., стр. 21.

⁽⁴⁾ ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1.
